

Masterclass DementieNet

Vroege signalen dementie

Jan Oudenes
2017

DEMENTIENET
Radboudumc

Hoe herken ik vroege signalen van dementie?

Programma:

- Welkom en kennismaking
- Inleiding
- Doel van de training
- Waarom is het belangrijk om dementie vroeg te herkennen?
- Wat kunnen vroege signalen van dementie zijn?
- Wat kan ik doen?
- Communicatie met betrokkenen
- Evaluatie en sluiting

Doel van de workshop

Weten:

- Waarom is het belangrijk om dementie vroeg te herkennen?
- Wat zijn de vroege signalen?

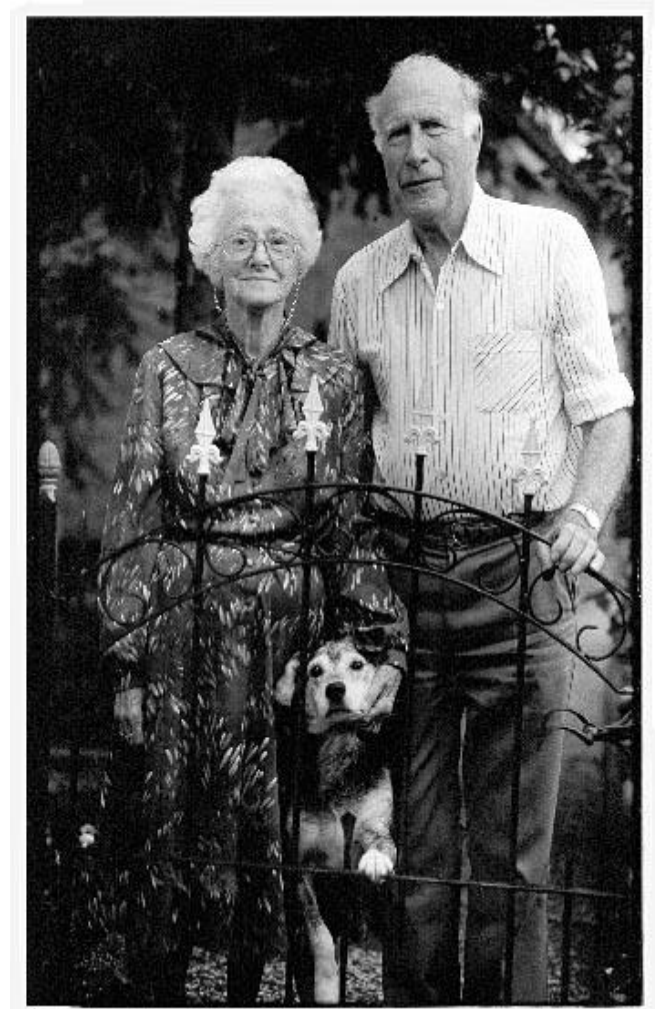
Doen:

- Bespreekbaar maken met cliënt en zijn systeem en de huisarts

TABOE OP DIAGNOSE DEMENTIE?

Oorzaken late signalering eerste lijn

- Het hoort bij de leeftijd
- Sluipend beloop
- Twijfels competentie
- Therapeutisch nihilisme
- Angst voor verstoring arts-patiënt relatie
- Ontnemen hoop patiënt en mantelzorger

Waarom vroeg signaleren (proactieve houding)

Eerdere vaststelling diagnose dementie en daarmee:

- Zekerheid over diagnose
- Mogelijkheid maken toekomstplannen
- Zorg anticiperend en proactief
- Medicamenteuze behandeling eerder mogelijk
- Adequate psychosociale begeleiding patient EN mantelzorg
- Uitstel opname verpleeghuis
- Betere beheersbaarheid problematiek

Vroege signalen bij dementie

- Sluipend begin, lichte veranderingen in functioneren
Valkuil: niet herkend door sluipend beloop
- Geheugenproblemen vallen vaak als eerste op
Valkuil: geduid als ‘passend bij de leeftijd’
- Veelal ook a-specifieke signalen aanwezig
Valkuil: signalen worden niet in verband gebracht met mogelijke dementie

Welke a-specifieke signalen kennen jullie die mogelijk wijzen op dementie ?

Vroege signalen dementie (a-specifiek)

- Gewichtsverlies
- Loopstoornissen
- “Facadegedrag”
- Sociaal minder actief
- Prikkelbaar, depressief
- “Head-turning sign”
- Geen complexe handelingen meer kunnen uitvoeren

Vroege signalen dementie

Uitlokkende momenten (hetero-anamnese):

- Ziekte partner
- Vakantie
- Verandering van medicatie
- Ziekenhuisopname patiënt
- Verhuizing
- Andere ingrijpende momenten

Wat kan ik doen als verpleegkundige?

- Signalen van anderen: toelichting vragen en zn. eigen huisbezoek
- Signalen en verandering in functioneren bespreekbaar maken met cliënt en cliëntstelsel
- Gegevens verzamelen : anamnese veranderingen in functioneren bijv met Easy Care instrument , hetero-anamnese, IQ-code; samenvatten
- Rapportage bevindingen naar huisarts

Gegevens verzamelen:

1. EASYcare instrument

- Stelt het functioneren op somatisch, psychisch en sociaal niveau van ouderen vast
- Brengt zorgbehoeften in kaart gericht op kwaliteit van leven
- Biedt ruimte voor oudere om eigen behoefte te herkennen en mede doel te bepalen

2. IQcode (*aanwezigheid mantelzorg*)

3. MMSE en klokteken-test *alleen afname na overleg met de huisarts*

Wanneer is er sprake van dementie?

- Beloop

Criteria:

- Geheugenstoornis
- Stoornis overige cognitieve functies:
 - Handelen (apraxie), herkenning (agnosie), taal (afasie)
 - Begrip, abstractie, overzicht en planning
- Achteruitgang in dagelijks functioneren
- Helder bewustzijn (geen delier)

Klinische diagnose : die kan dus in de huisartspraktijk zonder ingewikkeld aanvullend !

Wanneer is er sprake van dementie?

Dementie gaat ook over planning, over dingen kunnen terugvinden. Ik heb bijvoorbeeld een nieuwe kast gekocht, maar qua indeling is die heel anders dan mijn oude kast. Daar moet ik zo aan wennen. Ik ben de weg kwijt in die kast. Ik werk nu met mandjes waar alles bij elkaar zit.

Dementie is ook dat je niet meer weet wat er achter de keukenkastjes zit. Ik heb op de deuren aangegeven of er pannen, borden of kopjes in zit

Wanneer is er sprake van dementie?

Het is ook niet uit te leggen, als je het niet met je eigen ogen ziet. Als kinderen of gasten komen logeren, dan zien ze eigenlijk pas wat er mis is. Want dan maken ze je 24 uur mee. Dan gaan de ogen open. Mijn eigen kinderen hadden pas door dat er echt iets met me aan de hand was toen ze een weekend bij me gelogeed hebben

Wanneer verwijzen voor diagnostiek?

- Als HA twijfelt of er sprake is van dementie
- Bij dementie icm afwijkingen bij neurologisch onderzoek
- Bij patiënten met dementie < 65 jaar
- Bij bijzondere vormen van dementie

Rapportage naar de huisarts

- Afspraak met huisarts voor mondelinge toelichting
- Een goede voorbereiding is het halve werk : hoe doe je dat?
- Wat verwacht je van de huisarts: afspraken over vervolg ziekte-en zorg-diagnostiek wenselijk/mogelijk?

Rapportage naar de huisarts

- Heb je een vaste structuur van overdracht?

Bijv:

- Ik ben.....; het gaat over patient.....,het probleem is.....(kort)
- Relevante voorgeschiedenis, diagnose, evt. medicatie,
- Ik heb de volgende bevindingen gedaan: achteruitgang in dagelijks functioneren in (SFMPC), geheugenklachten....., familie benoemt....., sinds..... Evt. objectieve metingen. Inschatting van de urgentie.
- Geef aan wat je wilt dat er gebeurt: familie en pat staan open voor verder onderzoek....., wat kan ik met u afspreken? Pat is alleenstaand en weigert verdere bemoeienis, is er een andere ingang? Op welke termijn kan ik actie verwachten??
- Herhaal en noteer de afspraken met de huisarts

Sluiting en evaluatie

Evaluatie:

Wat heb je geleerd?

Wat ga je anders doen?

PEMENTIENE

DEMENTIENE